

Ευτύχης Μπιτσάκης

Εκκλησιαστικές σχολές: ένα βήμα προς τον μεταμοντέρνο σκοταδισμό

Ο Αρχιεπίσκοπος και η Ιεραρχία μάς έχουν συνηθίσει σε πρωτοβουλίες που υπερβαίνουν τα δικαιώματα που ορίζει το Σύνταγμα για την Εκκλησία (μάχη για τις ταυτότητες, ορκωμοσίες, υποχρεωτικά θρησκευτικά στα σχολεία, αγιασμοί, κ.λπ.). Και τώρα το Υπουργείο Παιδείας προωθεί νομοσχέδιο για μετατροπή των Ανώτερων Εκκλησιαστικών Σχολών σε Ανώτατες. Κατ' άλλους, σε Θεολογικές Ακαδημίες. Το νομοσχέδιο, το οποίο όπως αποκάλυψε η ΝΔ είχε ετοιμαστεί από το ΠΑΣΟΚ, δεν έχει γίνει γνωστό. Αλλά τα γλωσσικά παιχνίδια δεν αλλάζουν την ουσία: μετά την «ανωτατικοποίηση» των Τ.Ε.Ι., θα έχουμε «ανωτατικοποίηση» και των εκκλησιαστικών σχολών. Το πραγματικό πρόβλημα των Τ.Ε.Ι. δεν ήταν η «ανωτατικοποίηση», αλλά η εξάλειψη της υπαρκτής αθλιότητας και η ανάδειξή τους σε ουσιαστικά ανώτερες σχολές.

Σχετικά με τα Τ.Ε.Ι. παίχτηκε ένα παιχνίδι μικροπολιτικής και ηθελημένης τύφλωσης. Αλλά η σχεδιαζόμενη «ανωτατικοποίηση» των εκκλησιαστικών σχολών υπηρετεί ευρύτερους στόχους: εντάσσεται στη στρατηγική της εκκλησίας να υπερβεί τον θεσμικά κατοχυρωμένο ρόλο της, να ηγεμονεύσει ιδεολογικά, αλλά και να παίξει και έναν άμεσα πολιτικό ρόλο.

Οι εκκλησιαστικές σχολές υποτίθεται ότι προετοιμάζουν κληρικούς με ανώτερη μόρφωση. Το πρόβλημα των σχολών αυτών, συνεπώς, θα ήταν να βελτιώσουν το επίπεδο των θεολογικών σπουδών και όχι η «ανωτατικοποίηση» ή η μετατροπή τους σε Θεολο-

γικές Ακαδημίες. Δεν θα ασχοληθώ εδώ με τον ρόλο της Εκκλησίας γενικά στις «μετανεωτερικές» κοινωνίες μας. Θα επιχειρήσω να δω το θέμα θεωρώντας δεδομένο τον σημερινό της ρόλο. Λοιπόν:

Ερώτημα πρώτον: Ανώτατες ή Ακαδημίες. Ποιος θα διδάξει στις εκκολλαπτόμενες σχολές; Συνταξιούχοι καθηγητές, ό,τι πιο αντιδραστικό διαθέτει ο χώρος. Φαντάζομαι και κληρικοί. Αλλά, με ελάχιστες εξαιρέσεις, το επίπεδο των ιεραρχών μας είναι γνωστό. Θα μπορέσουν λοιπόν οι εκλεκτοί του κ. Χριστόδουλου να κάνουν μια πανεπιστημιακή διδασκαλία, ή θα κάνουν σκοταδιστική προπαγάνδα; Την απάντηση μπορούμε να την υποθέσουμε. Όμως το ερώτημα απαντάται ήδη από άλλη κατεύθυνση: Με ποια προσόντα θα εισάγονται σε αυτές τις σχολές; Εκτός των άλλων, θα απαιτείται συστατική επιστολή του επισκόπου από τον τόπο καταγωγής του υποψηφίου και προσωπική συνέντευξη. Ο νοών νοείτω! Ο θεσμός των «κοινωνικών φρονημάτων», που απέκλεισε από την παιδεία και την έρευνα επί 30 χρόνια πολλά από τα καλύτερα μυαλά του τόπου μας, αναβιώνει σε ένα χώρο εξορισμού αντιδημοκρατικό. Η εκκλησία μας, καταπατώντας έναν κανόνα των πρώτων χριστιανικών αιώνων, βαπτίζει νήπια. Αντίστοιχα, εισάγει στις εκκλησιαστικές σχολές παιδιά 13 ετών, διαμορφώνοντας τη συνείδησή τους με δόγματα, χωρίς αντίλογο. Στις υπό δημιουργία ανώτατες σχολές (πανεπιστημιακές; ακαδημίες;) θα εισέρχονται οι εκλεκτοί των επισκόπων, κ.λπ., έχοντας

ήδη κάνει, όχι τυπικά, αλλά ουσιαστικά, δήλωση υποταγής της συνείδησής τους στα επίσημα δόγματα.

Τι τις θέλει όμως ο κ. Χριστόδουλος, η Ιεραρχία, η κα Γιαννάκου και ο κ. Καραμανλής τις Ανώτατες Θεολογικές Σχολές (Ακαδημίες); Θέλουν να μορφώσουν τον ανώτερο κλήρο, τον κλήρο γενικότερα, ώστε να ξεπεραστεί η σημερινή γνωστή πραγματικότητα; Αν αυτός ήταν ο στόχος, τότε δεν θα υπήρχε πρόβλημα. Οι θεολογικές σχολές των Πανεπιστημίων, αναβαθμιζόμενες, θα αναλάμβαναν ως μόνες αρμόδιες αυτό το έργο. Φυσικά, και οι Σχολές αυτές δεν είναι χώρος ελεύθερης διακίνησης ιδεών. Εντούτοις, παρά όσα επιβάλλει η ίδια η ένταξή τους στο σημερινό πανεπιστήμιο, έχουν ένα επίπεδο και μια λειτουργία που εγγυάται έναν κάποιο χαρακτήρα επιστημονικότητας. Το εν λόγω νομοσχέδιο στρέφεται, συνεπώς, εναντίον των πανεπιστημιακών θεολογικών σχολών. Όπως σωστά επισημαίνει ο πατήρ Μεταλληνός, καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «το σχέδιο νόμου στρέφεται εναντίον της θεολογικής διανόησης και μετατρέπει τον πανεπιστημιακό χώρο από κέντρο έρευνας και επιστήμης σε πεδίο ελεγχόμενης και κατευθυνόμενης ιδεολογίας».

Προφανώς, οι πανεπιστημιακές θεολογικές σχολές δεν είναι ιδεολογικά ουδέτερες και τα αντικείμενα της διδασκαλίας και της έρευνας σε αυτόν το χώρο δεν έχουν πάντο-

τε το καθεστώς της επιστημονικότητας. Όμως πέρα από αυτό το πρόβλημα, στις υπό εκκώλυση σχολές, το μόνο που δεν θα υπάρχει θα είναι η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και η αντικειμενική γνώση. Ακόμα: η τυχόν δημιουργία τέτοιων σχολών θα αποτελέσει τον δούρειο ίππο, προηγούμενο για τη δημιουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων, σύμφωνα με τις εντολές της ΕΕ.

Ποιοι θα διδάξουν λοιπόν και τι θα διδάξουν; Και η στρατιά των αποφοίτων αυτών των σχολών με την «κανονικοποιημένη» σκέψη, με τις σκοταδιστικές αντιλήψεις, θα μπορούν να μεταγράφονται στα Πανεπιστήμια, να εκπονούν διδακτορικές διατριβές, να εισέρχονται στη μέση και την ανώτατη εκπαίδευση, μεταλαμπαδεύοντας το πνεύμα της αντεπιστημονικότητας, του σκοταδισμού και της κοινωνικής συντήρησης.

Η όποια ηγεμονία του ορθού λόγου στην ευρωπαϊκή ήττειρο ήταν το αποτέλεσμα αγώνων από την εποχή του νομιναλισμού μέχρι την Αναγέννηση και την εδραίωση των αστικών δημοκρατιών. Στη «μετανεωτερική» εποχή μας, επιστρέφουμε βαθμιαία σε ένα πρωτοφανές μείγμα χυδαίου αστικού υλισμού και σκοταδισμού. Η «κάθαρση» στην εκκλησία μπήκε στα βυζαντινά χρονοντούλαπα, όπως και η «κάθαρση» του 1989. Και η ιεραρχία μας, άσπιλη, διεκδικεί το δικαίωμα να μας φωτίζει με περισσότερο μεσαιωνικό φως.